

Top 4 bài văn mẫu Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành Văn 10 tuyển chọn, hay nhất sẽ giúp các em học sinh đưa ra các lập luận, lý lẽ chính xác và ý nghĩa nhất để hoàn thành xuất sắc bài viết của mình.

Dàn ý Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành Văn 10 chi tiết nhất

Mở bài

- Giới thiệu tác giả La Quán Trung và tác phẩm “Tam quốc diễn nghĩa”: La Quán Trung là người mở đường cho tiểu thuyết lịch sử thời Minh – Thanh. Tam Quốc diễn nghĩa là tiểu thuyết lịch sử nổi tiếng với 120 chương.
- Giới thiệu về đoạn trích hồi trống cổ thành: vị trí, nội dung
- Giới thiệu chi tiết hồi trống cổ thành: Là chi tiết đặc sắc của truyện mang nhiều ý nghĩa.

Thân bài

a. Vị trí chi tiết

- Nằm ở cuối đoạn trích.

b. Nội dung chi tiết.

- Trương Phi nghi ngờ Quan Công đem quân đến để bắt mình, Trương Phi dùng đòn nổi giận múa bát xà mâu hăm dọa xông lại đâm Quan Công.
- Quan hết lời giải thích, được Trương Phi cho một cơ hội để thể thể hiện tâm lòng: Sau ba hồi trống phải lấy được đầu tên tướng giặc.
- Trương Phi thắng cách đánh trống, chưa dứt một hồi đầu Sái Dương đã lăn xuống đất.
- Quan Công bắt một tên lính và hỏi rõ đầu đuôi câu chuyện, Trương Phi hỏi kỹ việc ở Hứa Đô. Quan Công được minh oan.

c. Ý nghĩa chi tiết

- Nếu ra trận, những hồi trống khác là hồi trống thúc giục tiến lên, làm nức lòng ba quân tướng sĩ, thì hồi trống Cổ Thành đúng như La Quán Trung viết: "Chém Sái Dương, anh em hòa giải /Hồi Cổ Thành, tôi chúa đoàn viên"

- Hồi trống thách thức: Đây là hồi trống để thử thách lòng trung thành của Quan Công, thử thách tài năng của Quan Công. Hồi trống vang lên cũng có nghĩa là Quan Công phải lao vào một cuộc chiến đôi mắt với kẻ thù, đối mặt với hiểm nguy và cái chết. Tiếng trống giục giã như hồi thúc nhân vật hành động.

- Hồi trống minh oan: Quan Công đã không ngần ngại chấp nhận lời thách thức của Trương Phi để khẳng định lòng trung thành của mình. Bản thân sự dũng cảm đó đã thể hiện được tấm lòng Quan Công. Hơn thế nữa, ngay khi chưa dứt một hồi trống, đầu Sái Dương đã rơi xuống đất, và những tiếng trống tiếp theo đó chính là để minh oan cho Quan Công.

- Hồi trống đoàn tụ: Kết thúc ba hồi trống, Quan Công giết tướng giặc, mọi nghi ngờ được hóa giải, và đó là lúc mà các anh hùng đoàn tụ. Hồi trống còn có ý nghĩa như là sự ngợi ca tình nghĩa huynh đệ, ngợi ca tấm lòng trung nghĩa của các anh hùng. Tiếng trống lúc này không còn thúc giục, căng thẳng, vội vã mà tiếng trống như reo vui chúc mừng cuộc hội ngộ của ba anh em.

=> Hồi trống thể hiện không khí hào hùng của chiến trận, là hồi trống thúc giục tinh thần chiến đấu, ca ngợi tài đức của các anh hùng. Đó là hồi trống thể hiện niềm vui, khẳng định niềm tin và ngợi ca chiến thắng.

=> Hồi trống cổ thành cũng có ý nghĩa tháo nút cho câu chuyện, tạo nên một kết thúc tốt đẹp cho câu chuyện.

Kết bài

- Khái quát vị trí vai trò của chi tiết hồi trống.

- Thể hiện cảm nhận của bản thân: Là chi tiết đặc sắc, thú vị đầy gay cấn đem lại hứng thú cho người đọc.

Bài văn mẫu lớp 10 Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành hay nhất

Những bài làm văn mẫu Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành ý nghĩa, sâu sắc nhất làm tài liệu tham khảo cho các em học sinh chuẩn bị tốt cho bài kiểm tra sắp tới tại đây:

Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành Ngữ Văn lớp 10 mẫu 1

Hồi trống cổ thành thuộc hồi thứ 28 kể lại diễn biến Quan Công gặp lại Trương Phi với nội dung hết sức gay cấn, hấp dẫn. Đoạn trích không chỉ hấp dẫn ở nội dung giàu kịch tính mà còn hấp dẫn bởi những chi tiết giàu ý nghĩa mà trước hết chính là chi tiết hồi trống.

Sau khi ba anh em Lưu – Quan – Trương rời bỏ Tào Tháo và bị Tào Tháo đuổi đánh khiến ba anh em mỗi người một ngả: Lưu Bị chạy về với Viên Thiệu, Trương Phi ở Cổ Thành, còn Quan Công vì phải bảo vệ chị dâu (vợ Lưu Bị) nên phải ở lại chỗ Tào Tháo, nhưng Quan Công chỉ hàng Hán chứ không hàng Tào và đưa ra điều kiện khi nghe tin anh mình là Lưu Bị ở đâu lập tức sẽ đi tìm anh ngay. Quan Công lên đường tìm Lưu Bị và trong quá trình ấy đã gặp lại Trương Phi. Khi hai anh em gặp lại nhau đã có biết bao biến cố xảy ra.

Khi gặp lại Quan Công, ngay lập tức Trương Phi khẳng định Quan Công là kẻ phản bội bởi: Tôi trung không bao giờ thờ hai chủ (Trung thần thà chịu chết không chịu nhục. Có lẽ đâu đại trượng phu lại thờ hai chủ). Bởi vậy, khi biết Quan Công ở doanh trại của Tào Tháo, Trương Phi đã có hành động vô cùng quyết liệt, dứt khoát: Phi nghe xong, chẳng nói chẳng rằng, lập tức mặc áo giáp, vác mâu lên ngựa, dẫn một nghìn quân, đi tắt ra cửa bắc với mục đích đánh lại Quan Công. Dù nhận được lời khuyên từ hai phu nhân và Tôn Càn, Trương Phi vẫn nhất quyết không tin. Hơn nữa Trương Phi còn thấy một toán quân của Tào, cho đó là Trương Phi đem quân đến để bắt mình. Hai hiểu lầm công gộp với nhau khiến cho mâu thuẫn ngày càng lớn và cần giải quyết. Trương Phi đã lựa chọn hình thức thử thách cho Quan Công, đó là sau ba hồi trống Quan Công phải giết được tướng Tào để chứng minh sự trong sạch của mình. Bởi vậy hồi trống này có nhiều ý nghĩa.

Đối với Trương Phi đây là hồi trống có ý nghĩa thách thức Quan Công, đặt Quan Công vào thử thách buộc phải vượt qua để minh chứng cho sự trong sạch của bản thân. Cũng cần lưu ý số hồi trống mà Trương Phi đưa ra cho Quan Công là ba hồi, tại sao là ba hồi chứ không phải ít hơn hay nhiều hơn. Ta biết rằng, Trương Phi là con người hết sức nóng nảy, bởi vậy nếu là năm hồi sẽ quá lâu và Trương Phi không thể kiên nhẫn chờ đợi. Còn nếu là một hồi thì lại quá ít khiến Quan Công bị đặt vào tình thế khó có thể chứng minh. Như vậy, ba hồi là hợp lý nhất, là thời gian vừa đủ để Quan Công minh chứng mình trong sạch, đồng thời ba hồi cũng thể hiện hi vọng, mong muốn của Trương Phi đối với Quan Công.

Còn đối với Quan Công đây là hồi trống minh oan. Khi nhận được yêu cầu của Trương Phi, Quan Công lập tức đồng ý ngay, bởi Quan Công hiểu rất rõ tính cách

của Trương Phi, nếu không minh chứng được thì mãi mãi Trương Phi không công nhận sự trong sạch của Quan Công. Quan Công là người tự ra điều kiện để lấy lại lòng tin của Trương Phi, chém đầu Sái Dương, chấp nhận thêm điều kiện về thời gian của Trương Phi, nhanh chóng thực hiện. Sái Dương là tướng giỏi của Tào Tháo. Dưới trướng Tào Tháo, Sái Dương là người duy nhất không phục Quan Công. Tàn Kì – một người trong số 6 tướng bị Quan Công giết lại là cháu ngoại của Sái Dương. Khi Tào Tháo không đồng ý cho đi giết Quan Công thì Sái Dương vẫn nhất quyết đi. Bởi vậy lựa chọn giết Sái Dương là lựa chọn đúng đắn nhất. Ngoài ra, đề tăng sức thuyết phục với Trương Phi, Quan Công còn bắt một tên lính Tào, kể lại đầu đuôi cho Trương Phi hiểu. Quan Công là người trung nghĩa, tài năng, khôn khéo, bình tĩnh, gỡ được tình thế khó khăn.

Sau những khó khăn, thử thách đó họ đã nhận ra nhau, bởi vậy hồi trống còn mang một ý nghĩa khác là hồi trống đoàn tụ. Sau khi nghe những lời chị dâu kể về vô vàn những khó khăn mà Quan Công phải trải qua để bảo vệ chị dâu bởi vậy Trương Phi đã quý xuống và khóc. Hành động đó đã cho thấy nỗi niềm thương anh sâu sắc cũng nhưng sự ân hận khi đã đối xử tệ bạc với anh, đồng thời hành động quý xuống cũng như là một lời tạ tội Trương Phi gửi đến Quan Công.

Với chi tiết nghệ thuật đặc sắc, giàu ý nghĩa, hồi trống không chỉ cho thấy tình cảm sâu nặng mà Trương Phi dành cho Quan công mà còn cho thấy sự bình tĩnh, bản lĩnh tự tin của Quan Công để minh chứng sự trong sạch của mình. Đồng thời chi tiết này cũng cho thấy tài năng nghệ thuật bậc thầy của tác giả.

Văn mẫu lớp 10 Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành mẫu 2

“Chém Sái Dương anh em hòa giải

Hồi Cổ Thành tôi chúa đoàn viên”

Đoạn trích “Hồi trống cổ thành” tái hiện không khí đối đầu đầy căng thẳng của Trương Phi và Quan Công, qua đó không chỉ bộc lộ được tính cách nhân vật mà còn cho thấy tình cảm huynh đệ cảm động trong giây phút đoàn viên, khi mọi mâu thuẫn được hóa giải. Trong đoạn trích, ba hồi trống mà Trương Phi gióng lên có ý nghĩa vô cùng quan trọng, nó là chi tiết đặc sắc thể hiện được nội dung ý nghĩa của toàn đoạn trích.

Trước hết, ba hồi trống có ý nghĩa tả thực, đó là âm thanh tiếng trống chiến trận mà Trương Phi gióng lên để báo hiệu cuộc chiến giữa Quan Công và Sái Dương – tướng dưới chướng của Lưu Bị bắt đầu. Khi Quan Công cùng hai chị dâu chạy đến Cổ Thành, Trương Phi vì hiểu nhầm Quan Công bội nghĩa mà theo Tào Tháo nên

đã mang quân đến vây bắt Quan Công, còn bản thân thì trực tiếp xông vào giao chiến với người anh em đã từng kết nghĩa vườn đào của mình. Mặc cho mọi nỗ lực giải thích từ Quan Công, Trương Phi vẫn không chịu tin.

Trong khi Trương Phi đang hùng hực khí thế chiến đấu còn Quan Công đang cố gắng giải thích để hóa giải mọi hiểu lầm thì Sái Dương mang quân kéo đến chân Cổ Thành. Sự xuất hiện của Sái Dương đã đẩy sự căng thẳng lên tột độ, Trương Phi một mực cho rằng Quan Công đã đưa Sái Dương đến để bắt mình.

Cuối cùng, Trương Phi đã ra một điều kiện quan trọng, để chứng minh sự trung thành, trong sạch của bản thân thì Quan Công phải lấy được đầu của Sái Dương. Sau khi ba tiếng trống gióng lên Quan Công đã vung đao và lấy được đầu Sái Dương, hoàn thành thử thách mà Trương Phi đưa ra cho mình.

Hồi trống cổ thành còn mang ý nghĩa như sự giải oan cho Quan Công. Sau khi đốc toàn bộ sức lực để bảo vệ hai chị dâu bỏ trốn khỏi tầm kiểm soát của Tào Tháo, khi đến chân thành Quan Công ngỡ rằng mình sẽ nhận được sự đón tiếp của Trương Phi thì mọi việc lại không như Quan Công mong muốn. Không hề có cái ôm hội ngộ nào mà lễ đón tiếp lại là cuộc giao chiến đầy căng thẳng.

Khi đã biết mọi hiểu lầm, hiểu lầm nơi Trương Phi thì Quan Công đã cố gắng giải thích nhưng không nhận được sự đồng cảm, thấu hiểu của Trương Phi. Cuối cùng để chứng minh tấm lòng trong sạch, Quan Công đã chấp nhận thử thách của Trương Phi chém đầu Sái Dương trong ba hồi trống. Sau khi đã hoàn thành thử thách, Trương Phi đã hối hận và cầu xin sự tha thứ của Quan Công, huynh đệ đoàn tụ. Do đó hồi trống cổ thành đối với Quan Công lại là sự giải oan cho tấm lòng trung thành, trong sạch.

Hồi trống cổ thành còn là âm thanh đoàn tụ của Trương Phi và Quan Công. Sau mọi biến cố, hiểu lầm thì cuối cùng cũng hiểu rõ tấm lòng tín nghĩa của nhau. Hồi trống mang đến sự cảm động của tình cảm huynh đệ cảm động, họ là những người sẵn sàng hi sinh mạng sống vì nhau nhưng không chấp nhận sự bội tín, phản bội.

“Hồi trống cổ thành” mang nhiều ý nghĩa độc đáo, có lẽ cũng vì sự đa nghĩa trong hình ảnh này nên người biên soạn mới lựa chọn làm nhan đề của đoạn trích.

Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành Văn 10 hay nhất mẫu 3

Tam Quốc diễn nghĩa là một trong tứ đại kiệt tác của nền văn học Trung Hoa, thuộc thể loại tiểu thuyết chương hồi, phát triển các sự kiện và cuộc đời nhân vật theo bối cảnh thời gian và bối cảnh lịch sử. Giá trị của tác phẩm nằm ở nhiều khía

canh trong đó nổi bật là góc nhìn của tác giả về các nhân vật anh tài trong lịch sử có nhiều biến động của Trung Quốc xưa, lồng ghép vào đó là những bài học sâu sắc về cách nhìn nhận cuộc đời, nhìn người, cách đối nhân xử thế, các lĩnh vực chính trị, quân sự thông qua cuộc tranh giành kéo dài gần trăm năm của ba nước Ngụy, Thục, Ngô. Một trong số những điểm đáng chú ý nhất của Tam Quốc là mối quan hệ của Lưu Bị - Trương Phi - Quan Vũ, vừa là tình anh em thân thiết kết nghĩa đào viên, vừa là mối quan hệ quân thân trung thành, tận tụy. Đoạn trích Hồi trống cổ thành là một trong những đoạn trích hay và đáng giá là nổi bật mối quan hệ của ba nhân vật này, cho người đọc những chiêm nghiệm, ý nghĩa sâu sắc.

Nhận thấy đầu tiên ở đoạn trích Hồi trống cổ thành ấy là sự ca ngợi mối quan hệ huynh đệ gắn bó, nghĩa tình sâu nặng giữa ba người Lưu Bị - Trương Phi - Quan Vũ. Ca ngợi bởi lẽ sự gắn kết ấy là đến từ sự cảm mến, ngưỡng mộ tài năng, đức độ lẫn nhau, dựa trên cơ sở cùng chung lý tưởng gây dựng giang sơn xã tắc, trừ gian diệt hại, lập nên nghiệp lớn. Để khẳng định tình cảm cao đẹp và lý tưởng nam nhi, ba người đã chọn hình thức kết nghĩa vườn đào, uống chén rượu nghĩa để bày tỏ tấm lòng khảng khái hào hiệp, coi trọng mối quan hệ huynh đệ hiếm có, tuy không sinh cùng cha mẹ, cùng ngày cùng tháng, nhưng nguyện được cùng vào sinh ra tử, tin tưởng, bảo bọc lẫn nhau. Có thể nói rằng trong chế độ phong kiến và dưới ảnh hưởng sâu sắc của nền Nho học Khổng Tử, tình huynh đệ kết nghĩa như của bộ ba Lưu Bị - Trương Phi - Quan Vũ là vô cùng đáng trọng, đáng quý, thậm chí là thiêng liêng hơn cả máu mủ ruột già. Lại nói đến hoàn cảnh trong đoạn trích Hồi trống cổ thành, chúng ta có thể nhìn nhận rõ được thứ tình nghĩa gắn bó và cao đẹp này thông qua việc Quan Vũ vì bảo vệ các vị phu nhân của Lưu Bị mà chấp nhận giả vờ hàng Tào Tháo. Tuy vậy trong suốt thời gian dù ở trong doanh trại địch nhưng lòng của Quan Vân Trường vẫn chưa từng dao động bởi những cảm y ngọc thực và sự hậu đãi của kẻ thù, mà lòng ông chỉ hướng về nghĩa huynh Lưu Bị, hướng về vị quân chủ mình đang phò tá. Ngày ngày tìm cơ hội, chỉ đợi thời cơ tới là lập tức bảo vệ hai vị phu nhân chạy khỏi trướng giặc về với anh em.

Một nội dung nữa mà Hồi trống cổ thành muốn truyền tải ấy là ca ngợi vẻ đẹp của cuộc hội ngộ giữa những người anh hùng. Có thể nói rằng cuộc hội ngộ trong đoạn trích là một cuộc hội có nhiều điểm đặc biệt, khi mà tình cảm kết nghĩa của ba người tưởng chừng như bên bờ đở vỡ vì những hiểu lầm nghi kỵ, thì sau đó nó lại càng trở nên bền vững, những người trong cuộc càng thâm sáng rõ về tấm lòng của nhau hơn. Sự kiện Quan Vũ giả vờ hàng Tào Tháo để bảo vệ hai chị dâu, sau đó một thời gian thì chạy thoát về cổ thành nơi Trương Phi trấn giữ, đã khiến Trương Phi nghi ngờ là Quan Vũ phản lại tình nghĩa huynh đệ, đầu hàng giặc quay về giết mình và Lưu Bị. Sự nghi kỵ của này của Trương Phi đã đem đến cho Quan Vũ một nỗi oan khó tả, ấy là nỗi oan bất nghĩa với anh em, bất trung với quân chủ. Hơn thế nữa bản thân Trương Phi tuy giỏi đánh đấm nhưng lại là một người nóng tính, lỗ

mãng, không chịu nghe phân bua phải trái đã muốn kết tội, thế nhưng vào trường hợp của ông thì không thể không nghi ngờ, đó là cái ngờ chính đáng của một kẻ trượng phu hào kiệt, luôn tâm niệm kẻ bất trung bất nghĩa thì phải giết không tha, kể cả đó có là người từng xưng huynh gọi đệ. Từ đó dẫn đến cách minh oan anh hùng và đầy khí phách của Quan Công, không chỉ hàn gắn mối quan hệ, rửa sạch oan khuất mà còn bộc lộ những tài năng, đức độ của nhân vật này. Người anh hùng giải thích với nhau bằng trận đánh so tài, sự xuất hiện của một viên tướng giặc giữa lúc mâu thuẫn của Trương Phi và Quan Công đến hồi bế tắc, khi một người có minh oan, còn một kẻ tràn ngập nghi kỵ đã trở thành giải pháp tháo gỡ nút thắt tuyệt vời. Giữa những hồi trống liên tiếp, thúc giục, hồi hộp của Trương Phi, cảnh Quan Vũ chém đầu Sái Dương chỉ trong một hồi trống đã hoàn toàn gỡ bỏ những nghi kỵ của Trương Phi, đồng thời giải oan cho Quan Vũ. Như vậy hồi trống cô thành vừa là hồi trống cổ vũ ra quân, hồi trống thu quân về, lại là hồi trống giải oan và hồi trống đoàn tụ của hai anh em Trương Phi và Quan Vũ. Cách tạo lập và tháo gỡ các nút thắt của La Quán Trung trong tác phẩm mang đậm chất anh hùng, thể hiện được cái khí thế âm vang của các trận chiến thời cổ, khắc họa rất rõ nét phẩm chất đáng quý, đáng trọng của người anh hùng trên lưng ngựa, thời tam quốc phân tranh.

Ngoài ra đoạn trích còn là một bài học về cách dùng người, nhìn người, cách đối nhân xử thế. Trước việc đại sự quốc gia, người anh hùng muốn làm nên nghiệp lớn không chỉ biết trọng nghĩa tình, mà đứng trước những sự việc bất thường có ảnh hưởng to lớn đến đại cuộc thì cần phải có tấm lòng nghi kỵ một cách đúng đắn, không nên vì nể hà, cả nể mà làm hỏng cơ nghiệp. Đặc biệt với những kẻ có ý bất trung, bất nghĩa thì không nên tiếc mà giữ bên cạnh, tốt nhất là phải tiêu diệt để tránh đại họa mai sau.

Đoạn trích Hồi trống cổ thành, tuy chỉ là một đoạn trích ngắn với những lời đối đáp qua lại đầy căng thẳng của Trương Phi và Quan Vũ, cùng với sự kiện chặt đầu Sái Dương trong một hồi trống của Quan Vũ, nhưng đã để lại nhiều ý nghĩa cho độc giả muôn đời. Bộc lộ được cái tài cầm bút và phát triển cốt truyện của La Quán Trung và Tam Quốc diễn nghĩa xứng đáng là một trong tứ đại danh tác của Trung Hoa.

Bài văn mẫu lớp 10 Phân tích ý nghĩa của hồi trống trong Hồi trống Cổ thành mẫu 4

Hồi trống Cổ Thành là tên do người biên soạn đặt cho đoạn trích ngắn ở giữa hồi 28, có hai câu thơ làm tiêu đề:

Chém Sái Dương anh em hoà giải,

Hồi Cổ Thành tôi chúa đoàn viên.

Chữ hồi trong câu thơ này có nghĩa là trở về, chứ không phải là hồi trống như trong tên đoạn trích. Tam quốc diễn nghĩa của La Quán Trung có nhiều nhân vật, nhưng sinh động nhất, gây ấn tượng sâu sắc nhất cho người đọc là Tào Tháo, Khổng Minh, Quan Công và Trương Phi.

Đoạn trích Hồi trống Cổ Thành rất giàu kịch tính, đậm không khí chiến trận và khí phách anh hùng. Lối kể chuyện của tác giả giản dị, không tô vẽ, không bình phẩm. Linh hồn đoạn trích kết tụ trong hồi trống của Trương Phi. Đó là hồi trống ra quân, cũng là hồi trống thu quân, hồi trống thách thức giải oan và đoàn tụ. Nội dung đoạn trích toát lên hai ý: Tính cách nóng nảy nhưng tuyệt vời trung nghĩa của Trương Phi và ý nghĩa sâu xa của hồi trống Cổ Thành.

Lúc mới dựng nghiệp, nhà Thục còn yếu. Trong khi đó quân Tào rất mạnh, vì thế nên quân Thục thua liên tiếp. Lưu Bị cùng Đông Thừa, Vương Tử Phục, Quan Công, Trương Phi bàn mưu kế chống lại Tào Tháo. Bị bại lộ, Tào Tháo giết bọn Đông Thừa rồi kéo hai mươi vạn quân đánh Lưu Bị. Ba anh em Lưu, Quan, Trương thua trận, mỗi người chạy một ngả. Lưu Bị chạy sang Nhữ Nam ở nhờ Viên Thiệu, Quan Công bị khốn ở Thổ Sơn, Trương Phi tá túc ở Cổ Thành. Trong lúc hoạn nạn, Quan Công theo lời Trương Liêu đưa hai người vợ của Lưu Bị là Cam phu nhân và Mi phu nhân sang ở nhờ Tào Tháo. Tạm hàng Tào Tháo nhưng Quan Công ra điều kiện rằng nếu biết Lưu Bị ở đâu thì sẽ đi tìm ngay.

Biết tin Lưu Bị đang ở trên đất Viên Thiệu, Quan Công đưa hai chị dâu đi tìm. Tào Tháo vì muốn lưu giữ Quan Công để sử dụng sau này nên không cấp giấy qua ải, nhưng cũng không sai tướng đuổi bắt. Các tướng của Tào Tháo không cho Quan Công qua ải nên ông phải mở đường máu mà đi. Quan Công đã phải chém sáu tướng Tào để vượt qua năm cửa ải: Qua ải Đông Lĩnh chém Khổng Tú. Đến ải Lạc Dương chém Hán Phúc và Mạnh Thẩn. Qua Nghi Thủy giết Biện Hỷ. Vượt ải Huỳnh Dương chém Vương Thục. Đến bờ Hoàng Hà giết Tân Kỳ.

Đoạn trích kể về cuộc “đụng độ” đặc biệt do sự hiểu lầm giữa hai anh em kết nghĩa là Quan Công và Trương Phi ở Cổ Thành. Trên đường sang Nhữ Nam tìm Lưu Bị, đến Cổ Thành, Quan Công hỏi thăm được biết Trương Phi đang ở đây nên xiết bao vui mừng. Trương Phi vốn nghi ngờ Quan Công ăn ở hai lòng nên đã làm tướng là Quan Công lừa mình để bắt nộp cho Tào Tháo; vì thế giận dữ không thèm tiếp, lớn tiếng sỉ mắng và dọa đánh. Ngẫu nhiên, lúc đó tướng Tào là Sái Dương dẫn quân âm âm kéo đến khiến Trương Phi càng khẳng định thêm nghi ngờ của mình là đúng. Thanh minh không được, Quan Công hứa sẽ chém đầu tướng Tào để tỏ lòng thành. Trương Phi ra điều kiện sau ba hồi trống, Quan Công phải chém rơi đầu

trống Tào thì mới tin. Nhưng Trương Phi vừa đánh đứt một hồi trống thì đầu Sái Dương đã rơi xuống đất. Trương Phi tạm nguôi giận nhưng chỉ sau khi nghe tên lính hầu của Sái Dương cũng bị Quan Công bắt, kể đầu đuôi mọi chuyện thì chàng mới tin, rỏ nước mắt khóc, thụp lạy Vân Trường. Quan Công vào được Cổ Thành, “cửa ải thứ sáu” và cũng là cửa ải thử thách ghê gớm nhất đối với lòng trung nghĩa.

Trương Phi là con người thẳng như là tên bắn, sáng như tấm gương soi, không chấp nhận sự quanh co, lắt léo. Đối với Trương Phi, đen trắng phải rõ ràng; với kẻ thù thì chỉ có thể nói chuyện bằng gươm giáo. Tính cách Trương Phi vốn dĩ nóng nảy; bộc trực và đơn giản, song để xác định Quan Công trung thành hay phản bội, Trương Phi lại không đơn giản chút nào. Khi nghe tin Quan Công đến, Trương Phi giận dữ mắt tròn xoe, râu hùm vênh ngược, hò hét như sấm, múa xà mâu chạy lại đâm Quan Công.

Câu hỏi của Quan Công: Hiền đệ có sao như thế, há quên nghĩa vườn đào, càng làm cho Trương Phi bùng bùng nổi giận. Ý của Quan Công là muốn nhắc lại việc ba anh em kết nghĩa vườn đào để uốn nắn thái độ quá khích của Trương Phi, không ngờ lại như đổ thêm dầu vào lửa, khiến Trương Phi thêm phần nộ. Theo Trương Phi, Quan Công đã ở chung với Tào Tháo một thời gian, lại nhận tước vị Tào Tháo phong cho là phản bội. Đã phản bội mà còn dám động đến chuyện anh em kết nghĩa vườn đào thì lại càng đáng căm thù và phỉ nhổ. Quan Công phản bội thì phải xử đúng như lời thề trước đây: Nếu ai bội nghĩa quên ơn thì trời người cũng giết. Những lời thanh minh giúp cho Quan Công của hai chị dâu và Tôn Càn không làm dịu bớt cơn thịnh nộ của Trương Phi.

- Khoan đã chú Ba, khoan đã! Chớ hấp tấp mà làm càn bây giờ. Chú Hai không biết tin tức mọi người nên phải tạm nương mình bên Tào. Nay đã biết anh nhà ở Nhữ Nam, không ngại hiểm trở, đưa bọn ta đến đây. Chú không được nghĩ lầm như thế!

Mi phu nhân cũng nói:

- Chú Hai trước ở Hứa Đô, thực là bất đắc dĩ.

Phi nói:

- Hai chị bị lừa dối đây. Trung thân thà chịu chết không chịu nhục. Có lẽ đâu đại trượng phu lại thờ hai chủ?

Quan Công nói:

- Hiền đệ đừng nói vậy, oan uổng quá!

Tôn Càn nói:

- Vân Trường đến đây là cốt để tìm tướng quân.

Trương Phi mắng:

- Mày cũng nói láo, nó đâu có bụng tốt, nó lại đây tất là để bắt ta đó!

Tôn Càn bênh vực Quan Công không được mà Cam phu nhân, Mi phu nhân thanh minh hộ cũng vô hiệu. Với Trương Phi, dẫu có “trăm nghe” cũng không bằng “một thấy”. Trước vấn đề trọng đại, Trương Phi đã hết sức cẩn trọng. Quan Công thanh minh: Nếu ta đến bắt em, tất phải đem theo quân mã chứ? Trương Phi trở tay đằng xa, nói: Không phải quân mã là gì kia? Sự hiểu lầm đã lên tới điểm đỉnh vì một chi tiết ngẫu nhiên: Lúc ấy, tình cờ tướng Tào là Sái Dương dẫn quân truy đuổi Quan Công đang tới gần. Để xóa bỏ mọi nghi ngờ của Trương Phi, Quan Công chỉ có cách là chém đầu Sái Dương. Trương Phi ra điều kiện bất khả kháng là sau ba hồi trống, Quan Công phải chém rơi đầu tướng của Tào Tháo. Dứt lời, Trương Phi lập tức đánh trống. Bao nhiêu uất ức, căm giận của Trương Phi như dồn cả vào cánh tay thúc trống.

Chỉ sau một hồi, đầu Sái Dương đã lăn dưới đất.

Tướng thế là mọi việc đã rõ và câu chuyện nhanh chóng đi đến kết thúc, song thực tế lại diễn ra không đơn giản. Mãi đến khi nghe một tên lính bị bắt kể về lí do Sái Dương đến Cổ Thành là để truy đuổi và trị tội Quan Công vì đã giết cháu ngoại hắn; rồi Trương Phi còn hỏi kĩ việc ở Hứa Đô, bấy giờ Phi mới tin anh là thực. Tác giả vẫn chưa đề Trương Phi vội biểu lộ rõ thái độ ngay lúc ấy mà cho tới lúc đã vào Cổ Thành, nghe hai chị dâu kể lại những việc Quan Công đã trải qua thì Trương Phi nghe hết chuyện, rỏ nước mắt khóc, thụp lạy Vân Trường.

Nóng nảy, thô lỗ và tinh tế, biết điều là hai nét tính cách đối lập song ở đoạn trích này, chúng lại xuất hiện trong cùng một nhân vật Trương Phi. Trương Phi đã từng dùng mưu mẹo tinh vi để bắt sống Lưu Đại, tướng giỏi của Tào Tháo và bắt sống Nghiêm Nhan ở đất Ba Thục mà không hề làm hao tổn một binh sĩ. Thô trung hữu tế (trong cái thô có cái tinh tế) là biện chứng của cuộc sống. Thô lỗ và tinh tế ở đây đều là biểu hiện lòng trung thành tuyệt đối của Trương Phi. Với Trương Phi, trong tình huống ở Cổ Thành, việc hạ thủ Quan Công có lẽ còn dễ hơn, đơn giản hơn là kiểm nghiệm lòng trung thành của Quan Công. Cái khéo léo của tác giả là đã tạo ra những tình huống để cho cả hai nét trái ngược trong tính cách Trương Phi cùng bộc lộ vừa tự nhiên, vừa sinh động, hấp dẫn.

Trong đoạn trích Hồi trống Cổ Thành, Quan Công tỏ ra rất độ lượng và từ tốn, thể hiện qua các chi tiết nổi bật như: ngạc nhiên và hốt hoảng trước cách xử sự của Trương Phi, thái độ nhún mình thanh minh trước người em nóng nảy, cầu cứu hai chị dâu, chấp nhận điều kiện khắc nghiệt để minh oan. Nỗi oan của Quan Công cũng là nỗi oan đặc biệt: làm công việc vì chủ tướng nhưng lại trái với khí phách của kẻ anh hùng, phải tự minh oan bằng tài nghệ và lòng dũng cảm, phi thường. Để đến được Cổ Thành, Quan Công đã phải vượt qua bao thử thách (năm cửa ải). Những kẻ cản đường trong hành trình gay go này là các tướng địch. Còn tại Cổ Thành, oái oăm thay, kẻ cản đường quyết liệt lại là anh em kết nghĩa! Với tài nghệ xuất sắc chém rơi đầu Sái Dương trong nháy mắt, vấn đề trung thành hay phản bội của Quan Công đã được làm sáng tỏ. Điều thú vị là tác giả đã đặt Quan Công trong quan hệ đối sánh với Trương Phi. Người đời khen Quan Công “tuyệt nghĩa”. Nhưng chữ “nghĩa” cũng có hai mặt trung nghĩa và tín nghĩa. Trung nghĩa là lòng trung thành với vua, với lí tưởng phò nhà Hán. Về mặt này, Quan Công tỏ ra kiên định. Tín nghĩa là lòng tin trong quan hệ giữa bạn bè, anh em, Quan Công cũng rất coi trọng.

Đoạn trích có hai nhân vật, nhưng Quan Công chỉ là nhân vật làm nền để tính cách của Trương Phi nổi bật. Cái tên Hồi trống Cổ Thành rất hay vì trước hết, nó gợi lên không khí chiến trận, ở đây không chỉ có mâu thuẫn chủ yếu giữa Trương Phi và Quan Công mà còn là mâu thuẫn giữa Quan Công và Sái Dương. Tuy đó chỉ là mâu thuẫn thứ yếu song nó cũng không kém phần căng thẳng và điều đáng nói hơn là nó đã làm cho mâu thuẫn chủ yếu thêm quyết liệt. Ba hồi trống là điều kiện, hơn thế, là vị quan toà nghiêm khắc có quyền phán xét Quan Công trung thành hay phản bội. Điều kiện ba hồi trống Trương Phi đặt ra là vô cùng khắc nghiệt: Quan Công không những chém được đầu Sái Dương mà còn phải chém được trong thời gian ngắn nhất. Mặt khác, Sái Dương là tướng giỏi của Tào Tháo đã từng công khai biểu thị thái độ không phục Quan Công, giờ lại mang quyết tâm trả thù rất cao cho cháu, đó cũng là thách thức to lớn với Quan Công. Nhưng lúc này, khát vọng minh oan đã làm tăng sức mạnh và tài nghệ của Quan Công, cho nên Quan Công đã làm được một việc ngoài sức tưởng tượng của Trương Phi là chém rơi đầu Sái Dương trong nháy mắt.

Bởi vậy, Hồi trống Cổ Thành dù mang đậm không khí trận mạc song rất khác tiếng trống trận thông thường. Nó đã trở thành một biểu tượng cho lòng trung nghĩa, tinh thần dũng cảm và thái độ công minh chính trực. Có thể coi Cổ Thành là cửa ải thử sáu nhưng đó là cửa ải tinh thần, cửa ải khảo nghiệm lòng trung nghĩa. Với tài nghệ của Quan Công, vượt qua năm cửa ải kia còn dễ hơn nhiều. Trong cái thế “tình ngay lí gian” thì việc biện bạch, giải quyết thông suốt những mắc mớ trong tư tưởng, tình cảm của một người nóng nảy như Trương Phi quả là cực khó. Sự hiểu lầm của Trương Phi đối với Quan Công có lí do cụ thể và đã được tháo gỡ. Song

điều đáng quý là qua sự cố hiểu lầm ấy, tác giả đã triển khai một xung đột có tính chất nguyên tắc: đó là không thể nào dung hoà giữa ý chí bất khuất và sự đầu hàng, giữa lòng trung thành và sự phản bội.

Đoạn trích Hồi trống Cổ Thành có kết cấu hoàn chỉnh như một vở kịch đầy kịch tính. Đây là một đặc điểm trong nghệ thuật kể chuyện của tiểu thuyết cổ điển mà mỗi chương hồi thường là một câu chuyện có mở đầu và kết thúc. Phần trình bày giới thiệu nhân vật, sự việc, hoàn cảnh. Phần mở mối ở đây là từ sự hiểu lầm dẫn đến mâu thuẫn giữa Trương Phi và Quan Công. Phần phát triển là sự xuất hiện đột ngột của Sái Dương, đánh dấu đỉnh điểm mâu thuẫn. Việc Quan Công chém rơi đầu Sái Dương là điểm mở nút khiến cho mâu thuẫn được giải quyết. Sau khi tác giả giới thiệu nhân vật và sự việc thì mở ra mâu thuẫn, rồi mâu thuẫn được đẩy lên đỉnh điểm và được giải quyết bằng một hành động quyết liệt.

Chỉ qua một đoạn trích ngắn là Hồi trống Cổ Thành nhưng hai nhân vật Quan Công và Trương Phi đã được tác giả khắc hoạ nổi bật vẻ đẹp sáng ngời về lòng tin nghĩa, sự trung thực và chân thành của tình anh em. Là tiểu thuyết khai thác đề tài trận mạc nhưng Tam quốc diễn nghĩa đã để lại rất nhiều bài học về đạo lí, về lối sống, lối ứng xử của người quân tử phương Đông, lấy quy chuẩn luân lí nhân, nghĩa, lễ, trí, tín của Nho giáo làm mực thước.